

indrømme fritagelse for eller lempelse af kommunernes byplanpligt, således som denne er udformet i den gældende byplanlov.

Som en betingelse for denne fritagelse for at skulle følge byplanlovens tilvejebringelsesregler for byplanvedtægter også ved den oversigtlige dispositionsplan har planen skullet godkendes af ministeriet. Ministeriet har imidlertid altid fastholdt, at byplanpligten kun er opfyldt indtil videre, når en kommunes dispositionsplan er blevet godkendt af ministeriet. Dette hænger ikke mindst sammen med, at dispositionsplanen ikke har direkte retsvirkninger i forhold til borgerne. Derimod er kommunalbestyrelsen ved ministeriets godkendelse af en dispositionsplan blevet forpligtet til at disponere i overensstemmelse med den godkendte plan. Væsentlige afvigelser fra planen har således krævet ministeriets samtykke. Ved den detaljerede udbygning af et (normalt mindre) område har byplanlovens almindelige bestemmelser om byplaner (byplanvedtægter) skullet følges.

Dispositionsplanen i sin traditionelle form kan beskrives som en oversigtlig arealanvendelsesplan for en by og dens nærmeste omegn, ofte for hele kommunen, indeholdende en beskrivelse og en vurdering af de eksisterende forhold samt en fastlæggelse af hovedlinierne for udviklingen og de fremtidige arealanvendelses- og bebyggelsesforhold. I de senere år og navnlig efter gennemførelsen af kommuneinddelingsreformen i 1970 har der imidlertid været en tendens til at udvide dispositionsplanbegrebet i retning af en fysisk-økonomisk planlægning for kommunen. Det er dog endnu kun i enkelte kommuner, at et sådant planlægningsarbejde har resulteret i en af kommunalbestyrelsen vedtaget sammenfattende fysisk og økonomisk dispositionsplan.

Efterhånden som dispositionsplanbegrebet blev mere veldefineret og dispositionsplanlægningen blev den almindelige form for oversigtlig planlægning i kommunerne, har anden lovgivning forudsætningsvis bygget på eksistensen af dispositionsplaner, hvorved der i realiteten er knyttet visse retsvirkninger til denne ulovbestemte plantype.

Da dispositionsplanerne har vist sig at være en overmåde praktisk og smidig plantype, og da denne planlægningsform er indarbejdet i de fleste kommuner, er det fundet hensigtsmæssigt i en kommende byplanlov at bevare plantypen og tilvejebringe et lovgrundlag for dispositionsplaner. Selv om der i lovforslaget stilles øgede krav til både dispositionsplaners indhold og deres tilblivelse i forhold til sædvanlig praksis, er det endvidere fundet rigtigst at bibeholde det velindarbejdede udtryk dispositions-

plan som betegnelse for kommunernes oversigtlige planer i henhold til lovforslaget.

Udover at opfylde et praktisk behov for nærmere bestemmelser om dispositionsplanens indhold og tilvejebringelse, må de foreslåede bestemmelser også ses i forbindelse med det i lovforslaget opstillede planlægningssystem, der skal danne grundlag for en betydelig decentralisering for så vidt angår den kommunale byplanlægning.

Som nævnt i de almindelige bemærkninger til lovforslaget er der i forhold til det oprindelige lovforslag foreslået nogle betydende ændringer i kapitlet om dispositionsplaner. Ændringerne er et resultat af den debat om det oprindelige lovforslag, der har været ført under medvirken af kommuner, organisationer og enkeltpersoner.

Medens der under debatten har været bred enighed om intentionerne bag det oprindelige lovforslags kapitel om dispositionsplaner, har enkelte af de foreslåede bestemmelser været udsat for en velbegrundet kritik. Kritikken har navnlig rettet sig mod det oprindelige lovforslags § 3 (dispositionsplaners indhold), § 5 (alternative skitser), § 7 (godkendelse) og § 11 (overgangsordning). Den fremsatte kritik er ved det nu foreliggende lovforslag søgt imødekommet. Der henvises i øvrigt til de foretagne ændringer til de enkelte bestemmelser med tilhørende bemærkninger.

Til § 2.

Den dispositionsplan, som kommunalbestyrelsen skal vedtage på grundlag af et løbende planlægningsarbejde i kommunen, er en oversigtlig fysisk plan, dvs. en plan som først og fremmest giver sig udslag i fastlæggelse af arealanvendelsen og bebyggelsesforholdene i kommunen som helhed. En sådan planlægning, hvorved der fastlægges en strategi for kommunens fysiske udvikling, må imidlertid foregå i nær sammenhæng med økonomiske og andre overvejelser om anvendelsen af kommunens ressourcer, herunder spillet mellem offentlige og private investeringer. Eftersom en kommunal flerårig økonomisk planlægning, der omfatter både investerings- og driftssiden, ligger nogle år ud i fremtiden, vil det næppe være hensigtsmæssigt nu og i en lov om fysisk planlægning at kræve en formaliseret integration mellem fysisk og økonomisk planlægning. I stk. 1 er anvendt udtrykket „ud fra en samlet vurdering“, men der er ikke opstillet et egentligt krav om en integreret planlægning. Bestemmelsen i lovforslaget er dog affattet således, at der i et vist omfang lægges op til en øget integration på lidt længere sigt.

Den foreslåede bestemmelse fastsætter ikke en